

הכונם פרק ששי בבא קמא

הוה סיים מסאני אוכמי. משמע שלל היו רגילין במשעלים שחורין וכן משמע בסדר תעניות אלו (תענית כב. וס) דקאמר אדכי אתא הוא גברא דסיים מסאני אוכמי ולא רמי חוטי כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי ומימה דכפ"ק דבינה (דף טו.) מנן אין משלחין מנעל לנן זיו"ט מפני שרין זילת הגיר להשחירו משמע שלל היו נושלים אלא שחור ואומר ר"ת דהמנעל ודאי היה שחור אבל הרצועות היו לבנות ומסאני אוכמי להכלל דמסקת תענית היינו המנעל והרצועות הכל היה שחור ואי היינו דאמרין צפרק בן סורר (פסדרין דף עד. וס) נשעת השמד אפי' לשניי ערקתא דמסאני אסור שהרצועות היו משונות משל נכריס ואזילות דלליעור היה מה שהיה לבוש שחוריס ומתקפה שחוריס והיה רוצה יהא עליו כלל דל לבנות מפני חיבתה של ירושלים:

כתב ר'אשון ור'א חתמה לו ב'. כסוף מי שהיה נשוי (כחובות דף נה. וס) מפרש רב אשי דלפילו ר"מ לא קאמר אלא בשני לקוחות דאם אימא דנחת רוח עבדה מקמא אצעי לה למעבד אכל בלוקא אחד לשניי ר"מ מודה ור"ת דכפ" המזקין (גיטין נה. וס) גבי לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אמר רב לא שנו אלא דל"ל לך חזק וקני אכל בשטר קנה ולקח מן האיש וחזר ולקח מהאשה קאי כדמוכח בסוגיא ואר"י שיש לחלק בין תכנה בשטר עלמו של בעל לתכנה שטר בפני עלמו ועוד אומר ר"י דלפילו בשטר של בעל איירי התם אלא שכתבה שהיא עממה מכרה ללקוחות אכל חתמה לו דהכא היינו שמתלה שעבוד כתובה שיש לה על שדה זו וכן משמע לשון חתמה כלומר שמתרית במקח ולא מתנה זו וה"ר אלעזר משינ"ץ פי' דטעמא דרב התם דבשטר קונה משום דל"ל אחריות טעות סופר הוא והו' כאלו קבל עליה אחריות אכל אם פירש

כלל אחריות לא קנה אפי' בשטר ושמואל דאמר עד שתכתוב לו אחריות משום דקסבר אחריות לאו טעות סופר הוא דלפניו כפ"ק דבבא מציעא (דף יד.) דשמואל קאמר דשעבוד צריך לימנך ורב נמי אמר התם נמא שאינו שלו רב אמר יש לו משום ויש לו שנה ומשמע דפשיטא ליה דלפי' לא פירש לו את השנה קאמר רב דיש לו שנה והיינו משום דלית ליה דאחריות טעות סופר הוא: **ופסק** האבה כר"ש דאמר אב"ה פירות גמורין ב'. פי' ר"ח דמהכא פשיטא לן צפרק נערה כחובות (דף נה. וס) דכל העומד לגזוז כגזוז דמי לנעין בעל חוב דלא טריף להו אע"ג דפלוגמא לענין שבועה צפרק שבועה דדיינין (שעשועות דף מה. וס) בעצבים העומדים ליצור אי כחובות דמיין אי לא: **המגדריש** בתוך שדה חבירו וכו'. אנטרין למיתניא או למסממא דלא כרבי או לאשמועינן דלפילו רבי מודה בהא כדמפרש בגמרא:

לבתה הרוח כולן פטורין. פרי' דברות מצויה איירי כדמשמע בגמ' דתסם ליבוי דרוח מיירי ברוח מצויה מדפרין עליה דכרייתא וליהו כוונה ורוח מקיימתו ואי ברות שאין מצויה הא לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה ור"ת כיון דמתלבה ברוח מצויה יתחייב האחרון של הנחת עאים (ו'אור) דככל דוכתי אשכחן שמתחייב לענין אש שזיכול להויק ברוח מצויה כגון אבנו וסבינו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו וכופף קמת חבירו בפני הדליקה דמטיא ליה ברוח מצויה ואין לחלק משום דבהנהו אין מחוסר אלא הולכת האש בעלמא ע"י רוח מצויה אבל כאלן מחוסר ליבוי ואין שם אש עליו ולא קרינא ביה המציעור את הצערה דהא כפ"ק (דף ט.) אמר גחלת כמה דשביק ליה מעמיא עמיא ואלולא אפי' שמתנדנדת בטלטולו מעמיא ואלולא הא אם דרכה להמלכות ע"י נדנדו של חרש המטלטלה היה המוסר לו חייב הכא נמי יהיה האחרון חייב אע"פ שמוסר ליבוי ו"ל דלבתו הרוח דמתני' קאי אצ"ה אחר ולינה דהשתא הו' לינה וליצתה הרוח ככרייתא דגמ' וכן משמע לישנא דכולן וצאין בליבוי כדי לננות ולא ברוח בפני עלמו כדי לננות כמו שאפרש בגמ' וכתם דק לפרש לביבתו הרוח היינו שליבתה הרוח בפני עלמה ברוח שאין מצויה ולינה וליצתו הרוח בגמ' בין מצויה בין אין מצויה וכגון שקודם ליבוי כבר בא הרוח שליבתו לצפוף איזה רוח שיהיה דמאחר שגא כבר ק' לי שאינו מצויה כמנהגו וכן משמע מתוך מירוצו של רבא שמיך כגון שליבתה ברוח מצויה וליצתו הרוח ברוח שאינה מצויה מכלל דמעיקרא ס"ד שמעיקרא בא הרוח שלבסוף לינה וכן משמע בירושלמי דמתניתין איירי ברוח שאינה מצויה דגריסין התם ליצתו הרוח כולן פטורין תמן אמרין ברוח של אנוקיס אבל ברוח שהעולם מתנהג בו חייב ר' יוחנן ור"ל תרייהו אמרי אפי' ברוח שהעולם מתנהג בו שפעמים הוא בא ופעמים אין בא:

הוה סיים מסאני אוכמי. מנהג אצלם: **כופרא**. כמאריס כנוסר בעצבים: **דמי כופרא**. אינו כלום לימכר עכשיו: **והא הוה סמרי**. לאחר זמן: **כששים**. עם הקרקע דהכל ככלל שהקונה קרקע צפירומיה נותן עיניו קמת נשמה של אחר זמן: **דן רב**. מעשה עבד: **פסק הלכה**. כלומר לימד לתלמידים שהלכה כר"ש הלכה פסוקה לדורות: **לא תמסס לו**. שדה המיוחדת לכחובה: **אבדה כסוכסא**. ולא מלית לומר נחת רוח עשיתי לבעלי דל"כ הוה לה למעבד לראשון אלא ודאי גמרה ומקניא: **נער כי דרי**. שומר הגרנות שמנהגן היה לעשות כל בני הבקעה בגזון אחד זה גדישו זה גדישו וממנין שומר וצדקהא אפי' רבי מודה: **מתני' המביא אש פעלים חייב**. דאי לאו אחרון קמא לא עבד מדי: **גמ' אבדה**. צבט טעלי"ש: **גוואל**. קוליס: **קלמא**

אמר כוונתך אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבוהו: **ר"ש** אומר אכלה פירות גמורים כו'. מ"ט הא דאמר רחמנא **ובער בשדה אחר** מלמד ששמיין על גב השדה ה"מ מידי דצריך לשדה הני כיון דלא צריכי לשדה בעינייהו בעי שלומי אמר רב הונא בר חייא א"ר ירמיה בר אבא דן רב כר"מ ופסק הלכתא כר"ש דן רב כר"מ דתניא **"כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אבדה כתובתה דברי ר"מ רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כר"ש כי הא דתנן ר"ש אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם סאה סאה אם סאתים סאתים: מתני' המגדריש בתוך שדה חבירו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל השדה פטור ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב ואם הגדיש ברשות בעל השדה חייב: גמ' לימא תנן דלא כרבי דאי כרבי האמר עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב פפא הכא בגמרא בי דרי עסקינן דכיון דא"ל עייל וגדוש עייל ואנטר לך הוא: מתני' והשולח את הבערה ביד חרש שוטה וקמן פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים השלח ביד פקח הפקח חייב אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חייב אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חייב כ"א אחר וליבה המלכה חייב ליבתה הרוח כולן פטורין: גמ' אמר ר"ל משמיה דחזקיה לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חייב מ"ט מעשיו קא גרמו לו ורבי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור מ"ט צבתא דחרש גרמה לו ולא מחייב עד שימסור לו גוואל סלחא**

כלל אחריות לא קנה אפי' בשטר ושמואל דאמר עד שתכתוב לו אחריות משום דקסבר אחריות לאו טעות סופר הוא דלפניו כפ"ק דבבא מציעא (דף יד.) דשמואל קאמר דשעבוד צריך לימנך ורב נמי אמר התם נמא שאינו שלו רב אמר יש לו משום ויש לו שנה ומשמע דפשיטא ליה דלפי' לא פירש לו את השנה קאמר רב דיש לו שנה והיינו משום דלית ליה דאחריות טעות סופר הוא: **ופסק** האבה כר"ש דאמר אב"ה פירות גמורין ב'. פי' ר"ח דמהכא פשיטא לן צפרק נערה כחובות (דף נה. וס) דכל העומד לגזוז כגזוז דמי לנעין בעל חוב דלא טריף להו אע"ג דפלוגמא לענין שבועה צפרק שבועה דדיינין (שעשועות דף מה. וס) בעצבים העומדים ליצור אי כחובות דמיין אי לא: **המגדריש** בתוך שדה חבירו וכו'. אנטרין למיתניא או למסממא דלא כרבי או לאשמועינן דלפילו רבי מודה בהא כדמפרש בגמרא:

לבתה הרוח כולן פטורין. פרי' דברות מצויה איירי כדמשמע בגמ' דתסם ליבוי דרוח מיירי ברוח מצויה מדפרין עליה דכרייתא וליהו כוונה ורוח מקיימתו ואי ברות שאין מצויה הא לא הוה ליה לאסוקי אדעתיה ור"ת כיון דמתלבה ברוח מצויה יתחייב האחרון של הנחת עאים (ו'אור) דככל דוכתי אשכחן שמתחייב לענין אש שזיכול להויק ברוח מצויה כגון אבנו וסבינו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו וכופף קמת חבירו בפני הדליקה דמטיא ליה ברוח מצויה ואין לחלק משום דבהנהו אין מחוסר אלא הולכת האש בעלמא ע"י רוח מצויה אבל כאלן מחוסר ליבוי ואין שם אש עליו ולא קרינא ביה המציעור את הצערה דהא כפ"ק (דף ט.) אמר גחלת כמה דשביק ליה מעמיא עמיא ואלולא אפי' שמתנדנדת בטלטולו מעמיא ואלולא הא אם דרכה להמלכות ע"י נדנדו של חרש המטלטלה היה המוסר לו חייב הכא נמי יהיה האחרון חייב אע"פ שמוסר ליבוי ו"ל דלבתו הרוח דמתני' קאי אצ"ה אחר ולינה דהשתא הו' לינה וליצתה הרוח ככרייתא דגמ' וכן משמע לישנא דכולן וצאין בליבוי כדי לננות ולא ברוח בפני עלמו כדי לננות כמו שאפרש בגמ' וכתם דק לפרש לביבתו הרוח היינו שליבתה הרוח בפני עלמה ברוח שאין מצויה ולינה וליצתו הרוח בגמ' בין מצויה בין אין מצויה וכגון שקודם ליבוי כבר בא הרוח שליבתו לצפוף איזה רוח שיהיה דמאחר שגא כבר ק' לי שאינו מצויה כמנהגו וכן משמע מתוך מירוצו של רבא שמיך כגון שליבתה ברוח מצויה וליצתו הרוח ברוח שאינה מצויה מכלל דמעיקרא ס"ד שמעיקרא בא הרוח שלבסוף לינה וכן משמע בירושלמי דמתניתין איירי ברוח שאינה מצויה דגריסין התם ליצתו הרוח כולן פטורין תמן אמרין ברוח של אנוקיס אבל ברוח שהעולם מתנהג בו חייב ר' יוחנן ור"ל תרייהו אמרי אפי' ברוח שהעולם מתנהג בו שפעמים הוא בא ופעמים אין בא:

(א) [לפניו נח. ט] (ב) כחובות נה. א) לעיל מ: כ"מ פא: כ"ה מ. (ד) לעיל כ: ט. קדושין מב. ס) לעיל ט: (ע"ש כ: ע"ש. א) [ד"ה אפילו. א) [ד"ה תכנה. (ח) [ד"ה אכל. (ט) [ד"ה סוף. א) [ד"ה כחובות. (כ) רש"י.

תורה אור השלם
1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה הוה כי כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

לענין רש"י
טעלי"ש [טיטלי"א]. כב.